

Asia: VN/33074/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuluttajaliitto ry (jäljempänä ”Kuluttajaliitto”) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa ja esittää seuraavat huomiot.

Kuten esityksessäkin todetaan, alkoholi ei ole tavallinen kulutushyödyke, vaan sen käytöllä on haitallisia vaikutuksia niin yksilölle ja tämän läheisille kuin yhteiskunnallekin. Kuluttajaliitto haluaakin painottaa tutkimuksen tärkeyttä erityisesti siitä, minkä verran alkoholin kotiintoimituksen salliminen lisää alkoholin käyttöä ja siitä aiheutuvia ongelmia. Luonnoksenkin mukaan kotiintoimituksen salliminen saattaisi lisätä alkoholin kulutusta esimerkiksi siksi, että alkoholin tilaaminen saattaa olla helpompaa ja tuottaa vähemmän vaivaa kuin liikkeessä asioiminen. Pitäen silmällä erityisesti alkoholilain 1 §:n mukaista lain tarkoitusta vähentää alkoholinkäyttöä, Kuluttajaliitto nostaa esiin huolen esityksen kansanterveydellisistä vaikutuksista sekä tarpeen lisätutkimukselle tältä osin.

Kuluttajaliitto pitää erityisen tärkeänä sitä, että kotiinkuljetusta järjestettäessä kiinnitetään huomiota alkoholin myynnin rajoitusten ja valvonnan säilyttämiseen sen nykyisellä tasolla. Erityisesti ikärajavaltonta tulisi pitää kotiinkuljetuksen mahdollistamisesta huolimatta korkealla tasolla. Kuluttajaliitto kannattaa ehdotettua sääntelyä, jonka mukaisesti tilattaessa alkoholia etäyhteyksin tilaajalta vaadittaisiin vahvaa sähköistä tunnistautumista.

Alkoholituotteita luovutettaessa tilaajan ikä olisi esityksen mukaan tarkistettava silloin, jos tilaaja vaikuttaa nuorelta tai on syytä epäillä tämän olevan alaikäinen. Ikärajavaltvonnan säilyminen vaatisi siis kotiinkuljetuspalvelun työntekijältä edellytyksiä arvioida alkoholituotteita vastaanottavien henkilöiden ikää. Koska alkoholituotteiden luovuttamisen tulisi tapahtua esityksen mukaan aina henkilökohtaisesti kuljettajan ja tilaajan välillä, voitaisiin ikärajatarkistus käytännössä kuitenkin toteuttaa aina tarkistamalla alkoholituotteiden vastaanottajan henkilöllisyys. Mikäli henkilöllisyyden

tarkastaminen on pakollista jokaisessa luovutustilanteessa, ei ikärajavaalvonta jää kokonaisuudessaan riippumaan siitä, kokeeko alkoholijuomien kuljettaja tarpeelliseksi tarkastaa vastaanottajan iän.

Ikärajavaalvonnan lisäksi alkoholituotteita luovutettaessa tulisi myös kontrolloida sitä, onko vastaanottaja alkoholilain 37 §:n mukaisesti päihtyneessä tilassa tai onko tilanteessa syytä epäillä alkoholijuomien luvatonta välittämistä. Erityisesti näiltä osin kuljettajalta vaaditaan jonkin verran osaamista sekä vastuunkantoa, jonka toteutumista olisi myös jollakin tavalla pystyttävä valvomaan. Lisäksi erityisesti tilanteet, joissa kuljettaja katsoo, ettei alkoholituotteita voida luovuttaa vastaanottajalle esimerkiksi tämän häiritsevän käytöksen vuoksi, perustavat myös mahdollisia vaaratilanteita kuljettajalle. Ruokalähettilien sekä muiden kuljettajatahojen turvallisuudesta olisi siis myös syytä huolehtia kotiinkuljetuksen mahdollistamisessa. Turvallisuudesta huolehtimisen keinoja, kuten kameroita tai turvallisuushenkilökunnan kutsumisen mahdollistavia nappeja, olisikin Kuluttajaliiton näkemyksen mukaan syytä tutkia lisää.

Kuluttajaliitto haluaa viimeisenä ottaa esiin ehdotetun toimituspassin saamiseen oikeuttavan koulutuksen ja kokeen tärkeyden. Sekä kokeen että koulutuksen tulisi olla riittävän laaja sekä taata kuljetusta suorittavan tahon riittävä osaaminen erityisesti alkoholituotteiden luovutustilanteissa, joissa vastuu alkoholilain mukaisten kieltojen ja rajoitusten noudattamisesta on suuri. Koulutuksen osalta tulisikin varmistua siitä, tarjoaako se riittävät valmiudet juuri alkoholituotteiden kotiinkuljetuksen vaatimaan osaamiseen. Esityksenkin mukaan alkoholin luovutustilanne tilaajan kotiovella eroaa huomattavasti luovutustilanteesta liikkeessä, ja tämä ero on otettava huomioon koulutusta suunniteltaessa.

Pesonen Tiia
Kuluttajaliitto ry, Konsumentförbundet rf